

AB SİMÜLASYONU TERİMLER LİSTESİ

ABM: Antiballistic Missile
Füzesavar

ABSTAIN: to refrain from casting a “yes” or “no” vote

ÇEKİMSER: Çekimser oy kullanmak, oy kullanımında çekimser kalmak

ACTIVIST: an individual who is extensively and vigorously involved in political activity, either within or outside the governmental system

EYLEMCİ:Devlet sisteminin dışında veya bünyesinde, geniş ölçüde ve aktif olarak politik faaliyete dahil olan birey, eylemci

ADJOURN: to suspend a session to another time or place or indefinitely

ERTELEMEK:Bir oturumu başka bir zamana veya yere yada süresiz olarak askıya almak

ADJUDGE: to decide or rule upon as a judge

Karar vermek, hükme varmak

AGENDA: a list of specific items of business to be considered at a legislative session, conference, or meeting

GÜNDEM: Konferans, görüşme veya oturumda ele alınacak belirlenmiş maddelerin listesi, gündem

ALBM: Air Launched Ballistic Missile

Havadan atılan balistik füze.

AMENDMENT :– is a change to the operative clauses of a draft resolution (after it is introduced but before it gets voted on. Just a reminder, preamble cannot be amended. Approved draft resolutions are modified through amendments. An amendment is a written statement that adds, deletes or revises an operative clause in a draft resolution. The amendment process is used to strengthen consensus on a resolution by allowing delegates to change certain sections. There are two types of amendments:

- **A friendly amendment** is a change to the draft resolution that all sponsors agree with. After the amendment is signed by all of the draft resolution’s sponsors and approved by the committee director or president, it will be automatically incorporated into the resolution.
- **An unfriendly amendment** is a change that some or all of the draft resolution’s sponsors do not support and must be voted upon by the committee. The author(s) of the amendment will need to obtain a required number of signatories in order to introduce it (usually 20 percent of the committee). Prior to voting on the draft resolution, the committee votes on all unfriendly amendments.

Ultimately, resolutions passed by a committee represent a great deal of debate and compromise. They are the tangible results of hours if not days of Model UN debate. As a result, it is important to become familiar with the resolution process and practice drafting resolutions using the proper structure and wording.

YASA DEĞİŞİKLİĞİ: Taslak çözümlerin faal hükümlerindeki değişikliktir. (Sunulduktan sonra, oylanmadan önce) Giriş kısmı değiştirilemez. Onaylanan taslak çözümler değişikliklere göre yeniden düzenlenir. Bu değişiklikler taslak çözümlere faal hükümleri ekleyen, çıkararak veya değiştiren bir rapordur. Çözüm sürecinde fikir birliğini güçlendirmek için delegelerin belirli kısımları değiştirmesine izin verilir. İki tür yasa değişikliği vardır:

- **Dostça yasa değişikliği:** Taslaktaki değişikliklerin tüm sponsorlar tarafından kabul edildiği durumdur. Değişiklik taslak çözümdeki tüm sponsorlar tarafından imzalanıp komite yöneticisi ve direktörü tarafından onaylandıktan sonra otomatik olarak çözüme dahil edilir.
- **Dostça olmayan yasa değişikliği** Taslak çözümdeki değişikliklerin tüm sponsorlar tarafından onaylanmadığı durumlarda komite tarafından oylanması gerekir. Yasa değişikliğini hazırlayan kişiler bunu sunabilmek için komitede belirli bir kişi sayısını elde etmek zorundadır. (Bu sayı genellikle komitenin yüzde yirmisidir.) Taslak çözümlerin oylamaya sunulmasından önce komite tüm ***dostça olmayan yasa değişikliklerini*** oylar.

Nihayetinde komiteden geçen çözümler büyük bir müzakere ve anlaşmaya varmanın temsilidir. Bu çözümler Model Birleşmiş Milletlerin saatler boyu süren müzakerelerinin somut sonuçlarıdır. Sonuç olarak; çözüm sürecine aşina olmak ve doğru üslup ve yapıları kullanarak taslak çözümleri uygulamak (alıştırma yapmak) önemlidir.

ANNEX: to incorporate into a country the territory of another country

İLHAK: Başka bir ülkenin topraklarını kendi bünyesine katmak.

APARTHEID: the official policy of racial discrimination that existed in South Africa
Güney afrikada varolan resmi ırkçılık politikası.

ARBITRATION: process by which an outsider is authorized to dictate the terms of a settlement of a dispute if a voluntary agreement can not be reached

ARABULUCULUK: Gönüllü olarak anlaşmaya varılamaz ise anlaşmazlığın yetkili olan üçüncü bir kişi tarafından ele alınması, çözülmesi, arabulucudan yardım alma, hakem yardımı.

ARMISTICE: a temporary peace agreement

ATEŞKES: Geçici barış anlaşması, ateşkes.

ASAT: Anti-Satellite weapon

UYDUSAVAR: *Uydu karşıtı silah, uydusavar, uydu engelleyici.

AUSPICES: protection or patronage

DESTEK: Koruma veya himaye.

AUTONOMY: independence, self- government

OTONOMİ:Bağımsız, özerk yönetim.

BELLIGERENT: group or nation which is engaged in a war or military conflict

SAVAŞAN DEVLET:*Askeri çatışma veya savaşta taraf olan ulus veya grup.

BILATERAL: having or involving two sides

İKİ YÖNLÜ: İki tarafa birden dahil olmak.

BOYCOTT: refusing to deal with a person, group, nation, or group of nations so as to punish or show disapproval

BOYKOT: Bir kişi, grup, devlet veya grup devlet ile anlaşmayı cezalandırmak suretiyle reddetmek veya kınamak, boykot.

BREACH OF TREATY: failure to observe the terms of a signed treaty

ANLAŞMAYI BOZMAK: İmzalanmış anlaşma koşullarını bozmak.

BUILD DOWN: the theory of building up the weapons arsenals of the U.S. and Russia until equal and then negotiating reductions in arms from their new equal standing

HAFİFLETMEK, AZALTMAK, DENGELERMEK: ABD ve Rusya arasındaki silahlanma yarışının eşit hale gelene kadar sürmesi

CAPITALISM: an economic system characterized by private or corporate ownership of capital goods by investments that are determined by private decisions rather than by state control, and by prices, production, and the distribution of good that are determined mainly by competition in a free market

KAPİTALİZM: Özel mülkiyetin, üretim araçlarının büyük bölümüne sahip olduğu ve işlettiği; yatırım, gelir dağılımı, üretim, mal ve hizmet fiyatlarının arz ve talebin buluştuğu piyasa ekonomisi tarafından belirlendiği sosyal ve ekonomik sistem.

CARTEL: an association of industrialists or nations formed to establish an international monopoly

KARTEL: Uluslararası bir tekel kurmak için sanayicilerin ya da ulusların kurduğu iş birliği.

CAUCUS: is an opportunity for a less formal debate for a duration of the caucus delegates are not according to the speakers list. There are two kinds:

- **Unmoderated Caucus** – delegates are free to discuss without the guidance of the Chairperson or the formal rules.
- **Moderated Caucus** – Speakers' List is abandoned; delegates raise their *placards* to speak and the Chairperson chooses the next speaker.

OTURUM: Toplantı delegelerinin, konuşmacı listesine bağlı kalınmadan, daha az resmiyet içinde, toplantı süresince tartışma fırsatı bulmasıdır. İki çeşittir:

- **Modere Edilmeyen Oturum:** Delegeler moderatörün ya da resmi kuralların güdümü dışında özgürce tartışabilirler.
- **Modere Edilen Oturum:** Konuşmacı listesinin terk edilerek, delegelerin konuşmak için ülke kartı kaldırdığı ve moderatör sıradaki konuşmacıyı seçtiği toplantı biçimi

CENSORSHIP: broadly, any government restrictions on speech or writing; more precisely, governmental restrictions on forms of expression before they are disseminated

SANSÜR: Genel olarak, söz ve yazı üzerindeki hükümet kısıtlamaları, açık olarak, yayımlarından önce ifade formları üzerinde hükümetçe uygulanan kısıtlamalar

CENSURE: to blame, criticize adversely, or express disapproval

KINAMA: Suçlama, karşıt eleştiri ya da onaylamayı ifade eder

CHAIRPERSON : (Chair, Chairman, Chairwoman) – the person who is responsible for the smooth running of the Committee. He/she writes the study guides, moderates the entire proceedings of the Committee, decides on some matters that are at his/her discretion and generally does everything to keep the debate smooth and productive.

MODERATÖR: Komitenin pürüzsüzce işlemesinden sorumlu olan kişi. Çalışma rehberini hazırlayan, Komitenin bütün müzakerelerini yöneten, kendi takdirine bağlanan konularda karar alan ve tartışmanın pürüzsüz ve verimli olması için genel olarak herşeyi yapar.

CLAUSE : a paragraph in a resolution describing one specific guiding principle (perambulatory) or action to be taken (operative) :

- **Preamble / Preambulatory clauses** – the introduction, in which you state upon what principles you are acting (or what values you are upholding with the resolution), what events you are condemning or congratulating, and/or what other documents were used as a basis for this resolution. Preambulatory clauses cannot be amended or divided out of a resolution.
- **Operative clauses** – these are the sentences that describe the actions you want to take (or want other organizations to take). You may directly order something to the bodies you have authority over, or urge independent organizations to take some action that is in their power. You may create new bodies, or terminate old ones. In operative clauses, you should also explain the financing mechanisms of your plan, as well as the enforcement mechanism it will use.

MADDE / CÜMLECİK: Alınan kararnamede, belirli bir ilkeye yol gösteren (önsöz olarak) ya da yapılması gereken eylemi (geçerli olan) açıklayan paragraf.

- **Giriş / Önsöz cümlecikleri** – Kararname taslağının girişini oluşturan ve bu kararnamenin neden komite tarafından ele alındığını ve konu üzerinde daha önceden yapılmış uluslararası faaliyetleri dile getiren giriş ifadeleridir.
- **Eylem cümlecikleri** – Giriş bölümünde ele alınan sorunlara çözüm önerilerini barındırır. Bu cümlecikler eylem odaklıdır.

COALITION: combination of two or more factions or parties for the purpose of achieving some political goal

KOALİSYON: Politik bir hedefe ulaşmak amacıyla iki ya da daha fazla partinin bir araya gelerek oluşturduğu grup.

COLLECTIVE SECURITY: all members accept joint responsibility for preserving peace

KOLEKTİF GÜVENLİK: Barışı korumak için tüm üyelerin ortak sorumluluk kabul etmesi

COMMUNISM: a totalitarian system of government in which a single authoritarian party controls state-owned means of production with the professed aim of establishing a stateless society

KOMÜNİZM: Devletsiz toplumu oluşturma amacıyla, devlete ait üretim kaynaklarını kontrol eden tek otoriter partinin olduğu totaliter yönetim sistemi.

COMPENSARY FINANCING: credit designed to help raw material producer members of the IMF in times of poor market for their exports

TAZMİN EDİCİ FİNANSMAN: IMF bünyesinde yer alan ham madde üreticilerini, ihracat pazarının yetersiz dönemlerinde desteklemek için ayrılan kredi.

COUP D'ETAT: a sudden and decisive act in politics, usually bringing about a change in government unlawfully and by force

DARBE: Hükümette genellikle kanunsuzca ve güç kullanımı ile yapılan değişiklik, politikada ani ve belirleyici değişme.

CRUISE MISSILE: a long range jet- propelled, winged-bomb which can be launched from land, sea, or air and targeted by remote control; usually considered to be more accurate and low-flying than traditional missiles

KRUZ FÜZESİ: Uzun menzilli, jet ile itilen kanatlı bomba. Kara, deniz ya da havadan fırlatılan ve uzaktan kontrol edilen ve genellikle diğer füzelere göre hedef bulmada daha başarılı ve daha alçaktan uçan, uzun menzilli ve jet ile itilen kanatlı bomba.

CTB: Comprehensive Test Ban

KAPSAMLI NÜKLEER TEST YASAĞI ANLAŞMASI: 10 Eylül 1996'da kabul edilen, tüm çevrelerde sivil ya da askeri amaçlarla nükleer patlamaları yasaklayan anlaşma.

DAIS : officially, the table upfront behind which the Chairperson is sitting. Practically, the Dais denotes also the Chair and the staff of the Committee. Any concerns related to the proceedings of the Committee you may have you should address to the Dais. Same goes for notes to the Chairperson, or resolutions/amendments you want approved.

KÜRSÜ: Resmi olarak, moderatörün oturduğu sandalyenin önündeki masa. Pratikte kürsü, moderatörü ve Komite personelinin ifade etmektedir. Komitenin işleyici hakkında var olan endişelerinizi, moderatöre olan notlarınızı veya onaylamak istediğiniz kararnameleri/değişikleri Kürsü'ye yöneltiniz.

DEBATE : is what goes on in the committee. Formal debate is governed by the *Speakers' List* and moderated by the *Chairperson*. Debate is regulated by official Rules of Procedure.

TARTIŞMA: Komitede yapılan şeydir. Resmi tartışma Konuşmacılar Listesiyle yönetilir ve moderatörce modere edilidir. Tartışma resmi olarak İşleyiş Kuralları'nca düzenlenir.

DECOLONIZATION: process of transferring a colony to a self-governing area

DEKOLONİZASYON: Bir koloniyi kendi kendini yöneten bir bölgeye çevirme süreci

DEFLATION: a sustained decrease in the general price level

DEFLASYON: Genel fiyat seviyesinde sürekli bir düşüş

DELEGATE: a person who is a member of a delegation

DELEGE: Temsilciler kurulunun bir üyesi

DELEGATION: a group of delegates who represent a nation, state, political party, or special interest group; usually acting in formal procedures for specified goals

DELEGASYON: Genellikle belirli hedefler için resmi işlemlerde uygulanan, bir ulusu, ülkeyi, partiyi veya özel çıkar grubunu temsil eden üyeler grubu

DEMILITARIZE: to free from military control

DEMİLİTARİZE: Askeri kontrolden ayırma

DEPRESSION: a sever economic slump (worse than a recession) characterized by very high unemployment

BUHRAN: Çok yüksek düzeyde işsizlik tarafından yaratılan şiddetli bir ekonomik durgunluk

DEREGULATION: the act or process of removing restrictions and regulation

DEREGÜLASYON: Düzenleme ve kısıtlamaların kaldırılması süreci veya eylemi

DESTABILIZATION: the act of making a government unsteady

DESTABİLİZASYON: Bir hükümeti istikrarsızlaştırma eylemi

DETAINMENT: detention, confinement

ALIKOYMA: Tutuklama, hapsedme, gözaltı

DILATORY: causing delay, repetitive

SÜRÜNCEMEDE BIRAKMA: Gecikmeye neden olma, ağırdan alma

DIPLOMATIC IMMUNITY: special privileges accorded to diplomats and their families and staffs by international agreement, including freedom from arrest, search, and taxation

DİPLOMATİK DOKUNULMAZLIK: Uluslararası anlaşmalar vasıtasıyla diplomatik personellere, diplomatlara ve ailelerine vergilendirme, arama ve tutuklamadan muaf tutulma dahil tanınan özel ayrıcalıklar

DISARMAMENT: the act of disarming; reduction of military forces and equipment

SİLAHSIZLANMA: Askeri güç veya donanımı azaltma, silahsızlan(dır)ma eylemi

DISSEMINATION: the act or process of scattering or state of being scattered; usually referring to distribution of information

YAYILMA: Bilginin ulaştırılması, yayılma süreci, eylemi veya durumu

EASTERN BLOC: group of nations, traditionally led by Russia, whose general theory of government is Communism

DOĞU BLOĞU: Rusya liderliğinde, Komünizm teorisini kabul eden/benimseyen uluslar topluluğu

EXPANSIONISM: the process of broadening a nation's borders

YAYILMACILIK: Bir ulusun sınırlarını genişletme süreci

EXPROPRIATION: the taking of property into public ownership without compensation, such as the property of foreign investors or foreign industry in a nation

İSTİMLAK: Bir mülkün bedelsiz olarak kamu yararı için devlet tarafından sahiplenilmesi, kamulaştırma

EXTRADITION: the surrender of a prisoner or fugitive by one state, nation, or legal authority to another

İADE: Bir tutuklunun, bir ulus, ülke veya yasal otoriteden diğerine teslim edilmesi

FLOOR : essentially means the opportunity to speak, or it can denote the subject matter that is currently debated. If someone "has the floor", it means they are allowed to speak. If a resolution is "on the floor", it has been formally introduced, it is being debated and it

will be voted on.

SÖZ HAKKI: Özünde bir konu hakkında konuşma veya tartışmaya konu belirleme ya da oylamaya sunma imkanı

FOREIGN INTERVENTION: interference by one nation into the affairs of another

YABANCI MÜDAHALE: Bir ulusun, diğer ulusun iç veya dış işlerine müdahale etmesi

FORUM: an assembly for discussing questions of foreign interests

FORUM: Bir konunun tartışılması için oluşturulan yerel veya uluslararası meclis, toplantı

GAVEL:— the little wooden hammer the Chairperson uses to keep the Committee in order. Make sure they don't have to use it too much, *banging* the gavel does not make a very pleasant sound.

TOKMAK: Oturum başkanının komitede veya bir toplantıda açılış-kapanış ve kuralların sürdürülmesi için kullandığı küçük ahşap tokmak

GENERAL ASSEMBLY (GA) : in the real UN, it is the body in which every country of the world is represented. Even though we won't have all the countries present at our Conference, the GA is still our biggest committee that every delegation will attend. Sometimes (in the MUN world) the General Assembly may be also called the *Plenary Session*.

GENEL KURUL: Birleşmiş Milletler'de her ülkenin eşit olarak temsil edildiği meclis

GNP: Gross National Product; the total value of the goods and services produced in a nation during a specific period of time

GAYRİSAFİ MİLLİ HASILA: Belli bir zaman aralığı boyunca bir ulusun mal ve hizmet üretiminin genel değeri, gayrisafi milli hasıla

ICBM: Intercontinental Ballistic Missile; a missile, normally with multiple warheads, with a long range

KITALARARASI BALİSTİK FÜZE: Büyük bir menzile sahip, genellikle çoklu savaş başlığı olan bir füze

IDEOLOGY: a comprehensive set of political, economic, and social views or ideas, particularly concerned with the form and role of government

İDEOLOJİ: Kapsamlı bir dizi politik, ekonomik ve sosyal görüş veya fikirlerden oluşan, özellikle hükümetin oluşturulması ve göreviyle ilgili süreç veya sistem

INFLATION: a sustained increase in the general price level

ENFLASYON: Genel fiyat seviyesinde sürekli bir artış

INTEGRITY: honesty; sincerity; trustworthiness

DOĞRULUK: Dürüstlük, samimiyet, güvenilirlik

INTER ALIA: among other things

Diğer şeylere ek olarak

INTERNAL AFFAIRS: having to do with operations within a nation; domestic affairs

İÇ İŞLERİ: Bir ulusun iç işleyişi ile ilgili olan

JUNTA: a political or military group holding power after a revolution; a political faction; as assembly or council for deliberation or administration, especially in Spanish-speaking nations

CUNTA: Bir ihtilal veya darbe ertesinde iktidarı ele geçiren siyasi veya askeri grup

JURISDICTION: authority vested in a court to hear and decide certain types of cases; term literally means "to say the law"

YARGI: Yetkiye dayanarak kesin karar veren kanunu söyleyen.

LESS DEVELOPED COUNTRIES (LDC): countries whose share of output composed of agricultural products, mining, and the like is relatively high, which engage in proportionally little industrial high-technology activity, and whose per capita incomes are generally comparatively low

AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER: genellikle tarım ürünleri üretimi yapan çok azda olsa yüksek teknoloji kullanan, kişi başına düşen milli geliri düşük.

MANDATE: a commission given to one nation by a group of nations to administer the government and affairs of a territory or colony

MANDA YÖNETİMİ: Bir ulusun diğer bir ulusça ya da ulus gruplarınca, bir bölgede ya da kolonide idari yönetim sağlaması için görevlendirilmesi

MEDIATION: process in which an outsider is brought into a dispute negotiation in the hopes that this person can lead the two sides to a voluntary agreement through persuasion

ARA BULUCULUK: iki grup arasında gönüllü ara buluculuk

MOTION : – motion is essentially a suggestion for action to the Committee. If you want to change the way of debating, introduce a resolution or generally move the proceedings forward, raise your placard and make a motion. There are several types of motions allowed in a Committee – for their list and further explanations, see the Rules.

ÖNERGE: Komiteye sunulan önerge

MULTINATIONAL CORPORATION: a company having branches in several nations

ÇOK ULUSLU ŞİRKETLER: farklı uluslarda şubeleri olan şirketler

NATIONAL DEBT: a government's total indebtedness, which has resulted from previous deficits

ULUSAL BORÇ: Önceki açıklar ile birlikte hükümetin toplam borcu

NATIONALIZE: to invest control or ownership of industry in the national government

KAMULAŞTIRMAK: bir özel girişimi devlet mülkiyetine tabi kılmak

NATURAL RESOURCES: those actual or potential forms of wealth supplied by nature, such as coal, oil, water powers, arable land, etc.

DOĞAL KAYNAKLAR: Doğa tarafından sunulan, mevcut ya da potansiyel biçimdeki zenginlik. (kömür, petrol, su gücü, işlenebilir toprak vs.)

NON-ALIGNED: a nation not politically tied to another, usually taking a neutral position between large power blocs

BAĞLANTISIZLIK: Politik olarak bir başkasına bağlı olmayan devlet, büyük güç odakları arasında genellikle nötr pozisyon alır.

OLIGARCHY: a system of government in which political power is exercised by a small group of people, usually self-selected

OLİGARŞİ: Politik gücün küçük bir insan grubu tarafından kullanıldığı yönetim biçimi.

ORPHAN DISEASES: isolated yet deadly diseases which have no cure as yet

NADİR HASTALIKLAR: Henüz tedavisi bulunamamış, ölümcül hastalıklar

PATENT: a temporary grant of monopoly rights over an invention

PATENT: Bir buluş üzerine hakların geçici bir tekele verilmesi

PEACE BUILDING: post conflict support for future peaceful resolution of differences

BARIŞ İNŞA ETME: Gelecekteki farklılıkların barışçıl çözümü için, çatışma sonrası destek.

PEACE-KEEPING FORCE: a group sent to maintain, enforce, or intervene to achieve a cessation of hostilities between opposing armies, nations, or other groups

BARIŞ KORUMA GÜCÜ: Karşıt ordular, milletler ya da diğer gruplar arasındaki düşmanlığı durdurmaya destek, fiil ya da arabuluculuk, için gönderilmiş grup.

PEACE-KEEPING: the deployment of a United Nations presence in the field, hitherto with the consent of all the parties concerned, normally involving United Nations military and/or police personnel and frequently civilians as well.

BARIŞ KORUMA: Birleşmiş Milletler varlığının ilgili tarafların rızasıyla sahaya konuşlandırılması

PEACEMAKING: action to bring hostile parties to agreement, especially through peaceful means

BARIŞ YAPMA: Özellikle barışçıl araçlar vasıtasıyla, düşman odakları anlaşmaya getiren eylem.

PLACARD: – the sign that has the name of the country you are representing on it. You *raise* your placard to vote or to propose a point or motion – it is a way for the Chairperson to see you have something to say.

ÜLKE KARTI: Üzerinde temsil edilen ülkenin isminin yazdığı tabela. Tabelayı kaldırarak bir konu ya da yasa tasarısına oy ya da teklif verirsin. Başkanlığa söyleyeceklerini göstermenin bir yoludur.

POINT : if you want to ask a question, or point the attention of the Chairperson to something, you use a Point. For example, when you cannot hear the speaker, when you think the Chair has made a procedural mistake, or when you do not understand the decision of the Chair and want to clarify the procedure. There are three types of Points (*Point of Personal Privilege, Point of Parliamentary Inquiry and Point of Order*); for further explanations please see the Rules.

KONU BAŞLIĞI: Bir soru sormak ya da bir konuya Başkan'ın ilgisini çekmek istenildiğinde konu başlığını kullanılır. Örneğin konuşmacıyı duyamadığı zaman bir delege tarafından, Başkan'ın usulen bir hata yaptığını düşünülduğünde ya da Başkan'ın kararını anlamadığında ve işlemini netleştirmesini istenildiğinde kullanılır. 3 tür konu başlığı vardır: 1) Kişisel Ayrıcalık 2) Parlamenter Soruşturma 3) Emir (Daha fazla açıklama için lütfen Kurallar'a bakınız.)

PREVENTIVE DIPLOMACY: action to prevent disputes from arising between parties, to prevent existing disputes from escalating into conflicts and to limit the spread of the latter when they occur

ÖNLEYİCİ DİPLOMASİ: taraflar arasında oluşabilecek çekişmeleri engelleme eylemi, var olan çekişmelerin çatışmaya dönüşmesini ve dönüştükleri zaman çatışmaların yayılmasını engellemek.

PROCEDURAL : – all points/motions that have something to do with the official procedure of the debate – e.g. motions for caucuses, motion for a roll call, etc...

YÖNETİMSEL: tartışmanın resmi prosedürü ile ilgili olan bütün husus ve önergeler. Örnek. Toplantı önergeleri, yoklama önergesi vb.

PROLIFERATION: a spreading; expansion; propagation

YAYILMA: yaygınlaşma

PROTECTIONISM: the process of government economic protection for domestic producers through restrictions on foreign competition

KORUMACILIK: Hükümetin yabancı rekabeti engelleyerek yerli üreticileri koruma süreci.

PROTECTORATE: a weak nation under the protection and partial control of a stronger nation

KORUMA ALTINDAKİ ÜLKE: Daha güçlü başka bir devletçe korunan veya bir kısmı koruma altında bulunan devlet

RAPPORTEUR: a member of a legislative military, or other official group appointed to record and make or draw up a report

RAPORTÖR: Kayıt tutmak ya da rapor yazmak için görevlendirilmiş kişi

RECESSION: period during which the total output of the economy declines

DURGUNLUK: Bütün ekonominin gerilemede olduğu süreç

RESOLUTION : – is the final product of the Committee. It is a document that says how you want to change the world; what actions you want to take; how you are using your authority as a body. A resolution is created during the Committee sessions and in the end you vote on whether to implement it or not. Resolution has to be in a specific format, it is made of clauses and it has two main parts

KARAR: Komitenin son ürünüdür. Dünyayı nasıl değiştirmek istediğini, hangi eylemlerde bulunulacağını, otoriteni nasıl kullanacağını söyler. Komite oturumları sırasında oluşturulur ve sonunda uygulanıp uygulanmayacağı oylanır. Önerge belli bir formatta olmalıdır ve iki ana bölümden oluşur.

ROLL CALL : – when the Chairperson reads the names of all delegations in alphabetical order, to see if they are present (or to hear their vote, in a Roll Call voting).

YOKLAMA: genel başkanın delegelerin orada olup olmadıklarını anlamak için isimlerini alfabetik sıraya göre okuması (ya da yoklama usulüyle yapılan oylamada oylarını öğrenmek için)

SANCTION: an action by several nations toward another nation intended to force it to obey international law

YAPTIRIM: Bir ulusa başka uluslar tarafından uluslararası hukuka uyması için yapılan baskı

SATELLITE: a country that claims to be independent but is actually under the control of another

UYDU ÜLKE: Bağımsız olduğunu iddia eden fakat başka birisinin kontrolünde olan devlet.

SECOND : – whenever a motion is made, it requires a Second – that is, there needs to be another delegation that wants to see the motion implemented. To Second is easy – when you hear a motion you agree with, just raise your placard and say “Second”.

DESTEK VERMEK: Bir önerge verildiği zaman bir desteğe ihtiyaç duyar. Bu önergenin yürürlüğe girmesi için başka bir temsilcilerin destek vermesi gerekir. Destek vermek kolaydır – destek vereceğiniz bir önerge sadece levhanızı kaldırın ve “Destek veriyorum” deyin.

SECRETARIAT: the official office or position of Secretary-General; the department, including staff, buildings, etc. controlled by the Secretary-General

SEKRETERYA: Genel Sekreterin resmi ofisidir, bölüm genel sekreter tarafından kontrol edilen binaları, çalışanları vb. içerir.

SELF-DETERMINATION: the decision by the people of a nation as to what form of government they shall have, without reference to the wishes of any other nation

SELF-DETERMINASYON: Halkların kendi kaderini belirleme ilkesi, self-determinasyon / Halkların ne tür bir yönetim şekline sahip olacaklarını başka ülkelerin referansı veya isteğine bağlı olmadan belirlemesi.

SIGNATORIES : – are the delegations that wish to see the draft resolution formally debated during the Committee session. They do not have to agree with the resolution; they just want to see it on the floor.

İMZACI TARAFLAR: Taslak sonuç metninin komite oturumunda tartışılmasını isteyen temsilciler. Sonuç belgesiyle aynı fikirde olmak zorunda değiller, metnin masaya yatırılmasını görmek istemeleri yeterlidir.

SLBM: Submarine Launched Ballistic Missile
Denizaltılardan ateşlenen balistik füze

SOCIALISM: the theory or system of social organization by which the major means of production and distribution are owned, managed, and controlled by the government, by an association or workers, or the community as a whole

SOSYALİZM: Üretim ve dağıtımın hükümet tarafından sahiplenildiği, düzenlendiği ve kontrol edilmesi gerektiğini kabul eden bir teori ya da sosyal organizasyon, bir işçiler birliği.

SOVEREIGN: independent of all others; supreme in power rank, or authority

BAĞIMSIZ: diğerlerinden bağımsız, güç dağılımında en üstteki otoriteye sahip olan

SPEAKER’S LIST : – is the order in which delegations will address the Committee. It is the backbone of the proceedings; it gives the Committee a basic structure.

KONUŞMACI LİSTESİ: Hangi temsilcilerin komiteye sesleneceğinin listesi, gidişatın belkemiğidir, komiteye temel yapıyı verir.

SPECIALIZED COMMITTEE : (or **Regional Body/Bloc**) – A committee that is smaller than the GA, typically it contains 20-30 delegations. The specialized committees are

usually focused on particular geographic area (such as the African Union, or League of Arab States), or on a particular problem

ÖZEL KOMİTE: Bölgesel Blok, Genel konseyden daha küçük bir komite, genelde 20-30 temsilciden oluşur. Özel komiteler genelde belli bir coğrafi bölge ya da belli bir sorun üzerine odaklanmıştır.

SPONSORS: – are the delegations that author a resolution, and are committed to supporting it.

SPONSOR: Bir önergeyi veren ve onu destekleyen temsilciler.

STRAW POLL :– a non-binding vote for the purpose of gauging the opinion of the Committee. If you want to see what everyone thinks about your proposal, you may make a motion for a Straw Poll – the Chair will then have the delegates simulate voting on the proposal, but the vote is only for information purposes – it is not binding and the count may, of course, change later.

KAMUOYU YOKLAMASI: Bağlayıcı olmayan komitenin fikrini ölçmek amacıyla yapılan oylama. Önerinizle ilgili herkesin ne düşündüğünü bilmek istiyorsanız, kamuoyu yoklaması için önerge verebilirsiniz, bağlayıcı değildir ve sonuç daha sonra değişebilir

SUBSTANTIVE : – all matter that has to do with the *content* of the Committee session – generally related to draft resolutions or amendments, real, actual, essential

İÇERİK: Komite oturumunun içeriği ile ilgili her şey- genellikle karar veya yasa değişikliği ile ilgilidir, aynı, fiili, temel

SUSPEND: to cause to stop temporarily, as a meeting; to set aside or make temporarily inoperative, as the rules

ARA VERMEK: Toplantıyı geçici bir süreliğine askıya almak; yönetmeliği feshetmek veya geçici olarak hükümsüz kılmak

SYNFUELS: fuels synthesized from sources other than crude oil or natural gas

SENTETİK YAKIT: Ham petrol veya doğalgaz dışındaki kaynaklardan elde edilen sentetik yakıt

TARIFF: a schedule of duties, rates, or charges imposed by the government on imported or exported items

GÜMRÜK VERGİSİ: İthalat veya ihracat faaliyetleri sonucunda devlete ödenen gümrük vergisi

TERRORISM: use of terror, especially the systematic use of terror by the government or other authority against particular persons or groups; a method of opposing a government internally or externally through the use of terror

TERÖRİZM: Yasadışı stratejik ve siyasal amaçlarını gerçekleştirmek için bir grubun veya devletin, hedeflenen kitleyi yıldırıp, korkutarak, planlı ve bilinçli biçimde şiddet kullanması ya da kullanma tehdidinde bulunmasıdır.

THIRD WORLD NATIONS: the underdeveloped nations of the world

ÜÇÜNCÜ DÜNYA ÜLKELERİ: dünyanın az gelişmiş ülkeleri

TO BE IN ORDER : – if a type of a point or motion is said to be “in order” it means that the rules allow you to make such a point or motion. E.g. “a motion for a roll call is in order only when voting on draft resolutions” means you may only move for a roll call during the

final voting procedure, but not when voting on amendments or other motions.

USULE UYGUN OLMAK: Bir önerge türünün düzenlenmesi, yönetmeliğin önerge sunmanıza izin vermesi anlamına gelmektedir. Karar taslağı üzerine oylama yapıldığında aday yoklamasının yapılması, sadece oylama prosedürü boyunca aday yoklaması yapabileceğiniz anlamına gelmektedir. Ancak yasa değişikliği ya da diğer önergeler üzerine oylama yapılırken bu, mümkün değildir.

TO RULE SOMETHING OUT OF ORDER : – when a chairperson rules something out of order, (s)he is basically saying either that the rules do not allow it, or that he believes it would hurt the committee and therefore he will not allow it (the second is sometimes also called “ruling something dilatory”). If a delegate is out of order, it means that the action s(he) has made (offensive speech, incorrect motion) is inappropriate at that time and will not be considered.

USULE UYGUNSUZ İLAN ETMEK: Oturum başkanı bir konuyu kabul etmemesinin sebebi, bu konunun Komite'ye zarar vereceğini düşünmesidir. Bir delege saldırgan bir tutumda bulunmuş veya hatalı bir önerge sunmuşsa da oturum başkanı tarafından kabul edilmeyebilir.

TRANSNATIONAL CORPORATION: corporation whose operations transcend international borders

ULUS-AŞIRI ŞİRKET: İşletme faaliyetlerini uluslararası sınırların ötesinde gerçekleştiren şirketlerdir.

TRUSTEESHIP: the administration by a nation of a trust territory, approved by the UN, usually with the idea that the trust territory will be developed toward self-government or independence

VEKİLLİK/MUTEMETLİK: Vesayet altındaki bölgenin ulusunun yönetilmesidir. BM tarafından onaylanır. Vesayet altında bulunan bölgenin, özerk yönetime veya bağımsızlığa yönelik bir gelişme sağlayacağı düşüncesiyle onaylanır.

VOID: without legal force or effect; not binding by law

HÜKÜMSÜZ: yasa ile bağlayıcılığı olmayan

WEAPON OF MASS DESTRUCTION: weapons whose effects are wide- spread or deemed to be excessively injurious to civilians or the environment, e.g. chemical, biological, and radiological warfare

KİTLE İMHA SİLAHI: Sivillerin veya çevrenin geniş çapta hasar görmesine yol açabilecek her türlü kimyasal, biyolojik ve radyolojik savaş silahları

WESTERN BLOC: group of nations, traditionally led by the United States, whose general theory of government is democratic and capitalist

BATI BLOĞU: Demokratik ve kapitalist bir hükümet anlayışına sahip olan Birleşik Devletler tarafından yönetilen ulusların bulunduğu grup

WORKING PAPER: – a document that is authored by one or more delegates, presented to all delegations, and which helps the work of the Committee in some way. It does not have to be in a resolution format, it can be a list of ideas; nevertheless, a good working paper provides a backbone for a resolution.

ÖN RAPOR: Bir veya daha fazla delege tarafından yazılan ve tüm delegelere sunulan belgedir. Bu belge Komitenin çalışmalarına bir nevi yardımcı olma niteliği taşımaktadır. Bu rapor bir karar niteliği taşımak durumunda olmamakla beraber sunulan fikirlerin bir

listesi şeklindedir, ancak iyi hazırlanmış bir ön rapor karar niteliği taşıyacak öneme de sahiptir.

YIELD :– is what you do with the remainder of your speaking time. Yielding essentially means giving the rest of your time to someone. You may yield to other delegation, to questions (if you are willing to answer them), or to the Chairperson (if you have finished speaking or you have no more time anyway). For further info see the Rules.

SÖZÜ BIRAKMAK: Bu kavram konuşma sürenizden arta kalan zamanda yapabileceklerinizi ifade etmektedir. Bu aşamada sürenizin geri kalanını bir başkasına aktarabilirsiniz. Eğer cevaplama isteğindeyseniz diğer delegelere size soru sorma yetkisi verebilirsiniz ya da konuşmanız bittiyse Oturum Başkanına sözü devredebilirsiniz. Daha fazla bilgi edinmek için lütfen Mevzuatı/Kuralları okuyunuz.